

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

XXXIX. An vt licentia ingrediendi sit legitima, requiratur, quod ingrediendi
causa sit iusta, & manifesta?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

vel ipsius Vicarius facultatem quandam generalem quoad personas, sed specialem ingressum in scriptis concedit, approbatur.

- R** Espondetur, quod quamvis Rodriguez & Graff. locis supra cit. affirmare videantur, forsan ex eo, quia hæc licentia est indirecte, & remote ad ingressum (tamen cum Diana part. 3. tractatu 2. resol. 129. & Bonacina de clausura, quest. 4. punct. 3. numero 4. probabiliter negetur; ita ut sufficiat, eam oretenus obtineri. Ratio est, quia non est verè ingrediendi licentia, quam solum in scriptis obtineri petit Tridentinum sess. 25. de Regular. cap. 5. Non enim dispositio Tridentini (cum quoad hoc corrigat caput 3. periculoso, de Regularib. in 6. ubi solum licentia petebatur, & cum iuris correctio sit strictè interpretanda) extendi debet ad eam, quæ verè, & propriè non est ingrediendi licentia: quod autem non sit ea verè, & propriè ingrediendi licentia, inde confirmatur, quia Abbatissa in hoc casu teneretur dare licentiam in scriptis (cum non aliter dare licentiam possit implemēt Prælatus.) At si prior esset licentia ingrediendi, hæc posterior Abbatissæ licentia scripto non indigeret: quapropter cum iura non requirant scripturam in huiusmodi facultate, seu privilegio, sed solum in ipsa licentia ingrediendi, & formaliter loquendo, aliud sit facultas concedendi licentiam ingrediendi, & aliud licentia ipsa ingrediendi, consequens est, quod à diuersis non valeat illatio.
- l. Papinianus**, ff. de Minor. præsertim quia de ratione privilegij non est scriptura, nisi aliter in aliquo casu iure præscribatur, ut dicebam dubit. præcedenti, & tradunt communiter Doctores, quos citat, & sequitur Bonacina de legib. disp. 1. quest. 1. punct. 4. num. 49.
- C**æterum, si facultas solius arbitrij daretur Abbatissæ (sicut & Confessario, vel alteri) verbi gratia si Prælatus diceret: *Concedo ingrediendi licentiam ei, quem ingredi Abbatissa, vel aliter indicabit esse necessarium*; tunc facultas ingressus esset in scriptis concedenda, quia ea est vera, & propria ingressus licentia. Quamvis arbitrium Abbatissæ, vel Confessarij, in scriptis etiam esse non debeat, cum ipsum arbitrium Abbatissæ, vel Confessarij non sit ingressus licentia: quapropter approbo praxim, & usum in quibusdam locis receptum, quo Episcopus, vel ipsius Vicarius, facultatem quandam generalem quoad personas, sed specialem quoad ingressum in scriptis concedit quibusdam operariis (quorum opera indigere solent Moniales) ut Confessariis, medicis, camentariis, fabris lignariis & similibus quos elegerit Abbatissa: hoc enim non est privilegium, seu facultas concedendi licentiam, sed est concessio licentiæ, seu licentia ipsa ingrediendi, quam in præcedenti dubit. dixi in scriptis concedendam esse.

DVBITATIO XXXIX.

An ut licentia ingrediendi sit legitima, requiratur, quod ingrediendi causa sit iusta, & manifesta?

S V M M A R I U M.

- 1** Licentia ingrediendi ad hoc ut sit, iusta requiritur quod ingrediendi causa sit iusta, & manifesta.

- 2** Causa concedendi licentiam requiritur quod sit manifesta soli Prælato.
- 3** Manifestum & publicum differunt inter se, & quare.
- 4** In moralibus probabilitas sufficit ad rectè, & prudenter operandum.
- 5** Operans cum conscientia dubia peccat pro ratione peccati, cuius periculo se exponit.
- 6** Causa ut sit rationabilis, & iusta, debet esse necessaria, non quidem necessitate extrema, sed tantum necessitate morali.
- 7** Minor causa requiritur ad concedendam licentiam ingressus seminarum, quam virorum.
- 8** Minor causa requiritur ad concedendam licentiam ingressus matris, & sororum, quam aliarum seminarum.
- 9** Minor causa requiritur ad concedendam licentiam ingressus in Monasterij receptacula, quam ad officinas interiores.
- 10** Causa reputatur necessaria necessitate morali quotiescumque ministerium exercendum concernit utilitatem Monasterij, vel saltem sic petit charitas.

R Espondetur affirmatiue, patet ex cap. vnic. in princip. de statu Regular. in 6. ibi: *Nisi rationabilis, & manifesta causa existat*, ubi Ioan. Andr. numero 22. Ancharan. num. 3. Dominic. num. 9. Franci. num. 5. Nauar. Comment. 4. de Regular. num. 59. Azor. tom. 1. lib. 13. cap. 8. quest. 6. Rodrig. tom. 1. qq. Regular. quest. 46. art. 8. Lezana verb. Clausura, numero 26. Bonacina de clausura, quest. 4. punct. 4. numero 1. & Confectius tit. 20. cap. 6. notant utrumque coniunctim requiri, & meritò, quia textus coniunctim loquitur.

Requiritur autem, quod causa sit manifesta, scilicet soli Prælato, quia solius Prælati est iustitiam causæ iudicare; tum quia Pontifex petit causam manifestam, non publicam: manifestum autem, & publicum differunt inter se; tum quia raro accidere potest, quod toti populo, vel maiori illius parti causa manifesta sit. Lezana cit. num. 26. Bonacina numero 3. & Rodrig. cit. questione 45. art. 4. & cit. questione 46. art. 8. ubi rectè subdit, sufficere, quod sit manifesta soli Prælato moraliter, id est, ut probabiliter iudicet, illam esse iustam, quia in moralibus probabilitas sufficit ad rectè, & prudenter operandum; tum quia alioquin, aut infinitis scrupulis aditus aperiretur, aut superior, antequam alicui licentiam ingrediendi concederet, procelsum constituere deberet ad veritatem certò cognoscendam: quod præter benignam Pontificis intentionem in casibus tam frequenter occurrentibus necessarium esse non arbitror. Secus dicendum est, si causa sit dubia, utrum scilicet ad sit causa concedendi licentiam, vel utrum ea sit sufficiens, & iusta, quia operans cum conscientia dubia peccat pro ratione peccati, cuius periculo se exponit, iuxta illud: *Qui amat periculum peribit in eo*.

Requiritur etiam, quod causa, ad hoc ut sit rationabilis, & iusta, sit necessaria, quia sic caput periculoso explicuit Tridentinum sess. 15. cap. 5. de Regular. ibi: *In casibus necessariis*, & Gregorius XIII. in Motu, *Ubi gratia*, ibi: *Pro necessariis urgentibus*. Non quidem necessaria necessitate extrema, sed tantum necessitate morali, quia omne præceptum morale (quale est hoc de seruanda clausura) necessitatem tantum moralem petit ad ipsius transgressionem excusandam. Bonacina de clausura questione 4. punct. 4. numero 1. Lezana cit. num. 26. Miranda de Monialibus quest. 2. art. 4. concl. 2. Barbosa de offic. & potest. Episc. 3. part.

- part. allegat. 102. num. 48. Rodriguez cit. questione 46.
 7 art. 4. & Llamas in append. §. 6. qui recte subdunt, quod minor causa requiritur ad concedendam licentiam ingressus fecminarum, quam virorum, quia horum ingressus est multo indecentior honestati Monialium, & minor causa requiritur ad concedendam licentiam ingressus matris, aut sororum, quam aliarum fecminarum, quia prius est magis rationi, ac pietati naturali consonum: ac tandem minor causa requiritur ad concedendam licentiam ingressus in Monasterij receptacula (quæ sunt statim post clausuram ianuam) quam ad officinas interiores, quia prior ingressus est minus indecens.
 10 Cæterum causa reputatur necessaria necessitate morali, quotiescumque ministerium exercendum concernit utilitatem Monasterij, vel saltem sic petit charitas, & illud non potest commodè exerceri per Moniales, & sine secularium ingressu. Secus si vna ex his tribus conditionibus deficiat, vt si ministerium illud non sit vile Monasterio, nec sic petat charitas, vel illud possit commodè exerceri per Moniales, vel sine ingressu secularium. Vide Doctores supra cit. & præcipuè Confectium tit. 23. cap. 27. & Lezanam cit. num. 26. Et ex hac regula soluantur difficultates 11. immediatè sequentes, & solui poterunt innumera alia.

DUBITATIO XL.

An ingressus causa sit iusta in Medicis, fabris, musicis, & similibus?

SUMMARIUM.

- 1 Medici, Chirurghi, Barbitionesores, seu sanguinis minutores, & similes necessarij morbo Monialium curando, iustam ingressus causam habent.
- 2 Pharmacopola potest Monasterium ingredi dum ipsius ingressus ad Moniales pharmaca condire, & componere instruendas necessarius est.
- 3 Pharmacopola non potest ingredi ad præbendam Moniali medicinam, cum hac per aliam Monialem præberi possit.
- 4 Fabri, Camentarij, & similes necessarij monasterij edificio construendo iustam ingressus causam habent.
- 5 Item sartores.
- 6 Secus autem futores.
- 7 Secus etiam Musici quibus solum est permissum docere ad crates, Magistro existente extra clausuram. Idem dicas de organistis si Moniales doceret.
- 8 Obstetrix potest intrare in Monasterium tempore parus alicuius mulieris, ibi forsitan cum licentia legitima existentis.
- 9 Ingredientes Monasteria quomodo, & à quibus comitari debeant, desumendum est ex statutis, & Constitutionibus Monasterij, præcipuè ex constitutionibus Pontificiis, si quæ fuerint circa hoc.
- 10 Licentia pro medicis, Chirurgis, &c. concedi solita singulis quibuscumque trimestribus renouari debet.

Respondetur ex dictis dub. 31. num. fin. quod iustam ingressus causam habeant medici, chirurgi, barbitionesores, sanguinis minutores, & similes necessarij morbo Monialium curando: quod adeo verum est, vt probabile putem, idem dici posse, dum Monialis de valetudine dubitans, medicum, vt pulsum suum experiat, ad lectum accit.

Thom. Delbene de Immunit. Eccl. Pars II.

certit, licet sine magno salutis detrimento ianuam adire potuisset, sed ibi medicum noluit consulere propter magnam erubesceniam. Adde etiam Pharmacopolam posse Monasterium ingredi, dum ipsius ingressus ad Moniales pharmaca condire, & componere instruendas necessarius est: cum hæc sit moralis necessitas; tamen similiter ingredi posse ad præbendam Moniali medicinam, cum hæc per aliam Monialem præberi possit. Doctores, quos citat, & sequitur Bonacina de claus. §. 4. punct. 4. num. 5.

Item iustam ingressus causam habent fabri camentarij, & similes necessarij Monasterij edificio construendo: item sartores, quia etiam istorum ingressus est necessarius vestibus Monialium corpori dimetiendis. Nauarr. comment. 4. num. 59. & alij contra Llamas in append. §. 6. Mirandam questione 22. art. 4. ad fin. & Bonacinam cit. punct. 4. numero 11.

Non sic autem futores, quia hi possunt de Monialium calcei certiores fieri, vel ostenso calceo, vel declaratis punctis, quibus calceus earum constat. Doctores communiter apud Bonacinam citato num. 11.

Neque etiam sic Musici, qui docerent Moniales cantum, quia huiusmodi ministerium exerceri potest per Monialem aliquam aliam huius artis peritam: quod si nulla Monialis talis ibi sit, possunt docendæ Moniales accedere ad crates, magistro existente ex altera parte extra clausuram: quamvis secus (ita vt tunc licitus sit ingressus) si tot Moniales essent docendæ, vt ad crates doceri non possint commodè.

Et quæ dixi de musico, qui doceret Moniales cantum, eadem dicas de eo, qui Moniales pulsum organorum doceret, vel organa incomposita temperaret, vel horologium componeret, &c. Vide Glossam in cap. periculofo, verb. Causa, de Regularib. in 6. Nauarr. Comment. 4. de Regular. numero 59. Confectium tit. 20. cap. 6. & Llamas in Append. §. 6. (qui tamen quoad futores nobiscum non consentit, sed tenet oppositum.) Vide etiam Portellum in dubitat. Regular. verb. Clausura Monialium, num. fin. Tamburinum de iure Abbat. disputat. 21. quest. 1. & Lezanam verb. Clausura, numero 16. qui ob eandem rationem dictam de necessitate morali subdunt, quod si fortè mulier prægnans in Monasterio cum licentia legitima moratur, possit obstetrix ad illam iuuandam tempore partus admitti.

Cæterum, quoniam comitatæ prædictæ personæ ingredi debeant, desumi debet ex consuetudine, & statutis Monasterij, præcipuè ex Constitutionibus Pontificiis, si quæ fuerint circa hoc. Barbosa de offic. & potest. Episcop. allegat. 102. numero 52. Castarubius in Compend. priuileg. Mendicant. verb. Ingredi Monasteria, notab. 1. vers. Quæritur casus, qui subdunt, licentiam pro medicis, chirurgis, operariis, & similibus concedi solitam, singulis quibuscumque trimestribus renouari debere, & ita declarauit S. Congregatio Episc. & Reg. apud Sellium in select. Canon. cap. 15. numero 28. & Tamburinum de iur. Abb. disp. 24. quest. 6. num. 7.